

Het betreffende waterschap of hoogheemraadschap
T.a.v. College van Dijkgraaf en Hoogheemraden

Datum : November 2021
Betreft : **kaderbrief 2023**
Ons kenmerk : U22.025
Behandeld door : **C. van Heuven, J. Bouma**

Geacht college cq Dagelijks/Algemeen Bestuur,

In deze kaderbrief 2023 worden op basis van de huidige inzichten de beleidsmatige- en financiële uitgangspunten weergegeven voor de Programmabegroting 2023 van AQUON.

Op uw verzoek wordt deze kaderbrief 2023 eerder aangeboden dan in de voorgaande jaren, om te voldoen aan de behoefte van de waterschappen om de financiële en beleidsmatige kaders tijdig op hoofdlijnen met het bestuur te delen en vast te stellen. Het proces voor het uitvragen bij de deelnemers van de meetvraag voor de Programmabegroting 2023 loopt op dit moment. Deze meetvraag vormt het uitgangspunt voor het plannen van het activiteiten- en investeringsniveau in de begroting en wordt opgenomen in de programmabegroting.

Als Gemeenschappelijke Regeling heeft AQUON tot taak te zorgen voor een zo doelmatig mogelijke levering van de informatievoorziening uit laboratoriumactiviteiten. AQUON draagt zorg voor de daarmee verband houdende veld- en adviesactiviteiten als schakel in de keten van met name waterschapactiviteiten, inclusief de kwaliteitsborging ervan.

Programma's

Ook in het jaar 2023 kent AQUON twee programma's, te weten het programma Laboratorium AQUON, waarin de reguliere laboratoriumactiviteiten opgenomen zijn, en het programma Eigenaren AQUON, waarin de centralisatie zijn uitwerking vindt.

Een aantal ontwikkelingen in deze programma's zal de komende periode onderwerp zijn van nadere verdieping. Hierbij zijn het strategisch personeelsplan, de 'make, buy or ally' strategie in het kader van de meerjaren meetvraagontwikkeling, het nieuwe pand en de reikwijdte van de digitale transformatie van belang.

Programma Laboratorium

Digitale transformatie

AQUON streeft ernaar toegevoegde waarde voor de waterschappen te leveren en is een partner die inzicht in de waterkwaliteit levert. Om dat op een optimale manier als ketenpartner voor de waterschappen te kunnen doen, ontwikkelen wij ons van een dataleverancier naar een informatiepartner.

De digitale transformatie zal meer data en diepgaandere analyses en advies gaan opleveren. Voor het op geaccrediteerde wijze bepalen van de waterkwaliteit combineren wij de huidige methoden en technieken met de inzet van innovatieve onderzoekstechnieken en het gebruik van moderne informatietechnologie. Deze ontwikkeling draagt met zich mee dat digitale veiligheid belangrijker wordt.

Door het kort cyclische karakter van de investeringen in IT komen in de toekomst meer IT-investeringen ten laste van de exploitatie. Daarnaast zal bij AQUON als gevolg van de digitale transformatie en door de verhoogde benodigde aandacht voor cybersecurity een uitbreiding op het gebied van IT-gerelateerde functies noodzakelijk zijn.

Ontwikkelingen primaire productieprocessen

Sinds een aantal jaar wordt ingezet op nieuwe data-inwinningstechnieken voor het verkrijgen van waterkwaliteitsgegevens, zoals op sensormonitoring en op DNA-technieken (eDNA en qPCR). Beide onderzoekstechnieken zijn essentieel voor beter, aanvullend en op termijn ook veelal goedkoper inzicht in waterkwaliteit. Sensormonitoring is reeds als standaard dienstverlening vastgesteld, de verwachting is dat dit begin 2022 voor DNA-onderzoeken ook zal gebeuren. Voor beide onderzoekstechnieken zijn de eerste investeringen gedaan in kennis en apparatuur. Voor DNA-onderzoek is een eigen laboratoriumruimte ingericht. Naast bovengenoemde ontwikkelingen in het primaire productieproces worden nieuwe innovaties voorzien in datamanagement. Eenmalige opslag voor meervoudig gebruik is daarbij het uitgangspunt. Over de breedte van de personeelsbezetting zal het noodzakelijk zijn om de capaciteit aan (onderzoek)personeel te vergroten en is ook de inzet van hoger en/of specifiek opgeleid personeel nodig. Onze strategische personeelsplanning zal in 2022 worden afgerond. Hieruit zal (onder andere) blijken wat de frictie is tussen de huidige en de gewenste situatie (in 2024) is en wat het plan van aanpak wordt om onze organisatie de ontwikkeling richting de toekomst te laten doormaken.

Om overzicht en inzicht te houden op de noodzakelijke proces- en productinnovaties binnen de gehele keten hanteren we een gezamenlijke kennis- en innovatieagenda. De mogelijkheden van technologische ontwikkelingen kunnen, voordat ze in de praktijk worden ingezet, worden gevolgd, getest en waar kansrijk uitgetprobeerd en gerealiseerd door middel van partnerschappen en/of eigen middelen.

Ter ondersteuning van het innovatieprogramma wordt begrotingsgeld gealloceerd. AQUON zal deze begrotingspost continueren op 400.000 euro per jaar, aangezien ook in de komende jaren een dergelijke inspanning wordt voorzien.

Omgevingsanalyse (financiële risico's)

De impact van de uitbraak van het coronavirus zal de komende jaren nog effect hebben en raakt ook AQUON in de uitvoering van haar werkzaamheden. In 2022 en mogelijk ook 2023 houdt AQUON mede als gevolg van de coronacrisis onder andere rekening met:

- Spanning op de arbeidsmarkt die mogelijk van invloed is op de werving van medewerkers en het (on)gewenste vertrek van medewerkers.
- Impact op medewerkers, extra aandacht voor onderwerpen als inwerken, teamvorming en ontwikkeling.
- Beschikbaarheid en leveringstermijn van grondstoffen benodigd voor de uitvoering van operationele werkzaamheden.

Op dit moment stijgt de inflatie sterk in Nederland, mede door de huidige forse stijgingen van de energieprijzen. Voor de Programmabegroting gaan we uit van een gemiddelde stijging van 3 procent van de prijzen ten opzichte van de realisatie 2021.

Personeelskosten

De cao Werken voor Waterschappen 2021 is het uitgangspunt voor de arbeidsvoorwaarden van het personeel. Op het moment van schrijven is er geen informatie voorhanden over de salarisontwikkelingen en de gevolgen voor het programmajaar 2023. De personeelsformatie van AQUON en de benodigde flexibele inzet van arbeidskrachten dienen als basis voor de personeelslasten. Nu al is bekend dat in 2022 de pensioenpremies stijgen. Naar verwachting zullen deze premies in 2023 verder stijgen.

Voor 2023 wordt door mogelijke cao-verhogingen en bijbehorende sociale en pensioenlasten rekening gehouden met een verhoging van de personeelskosten van 2,5 procent ten opzichte van 2022. In verband met individuele salarisstijgingen ('periodieken') wordt een gemiddelde stijging van 0,5 procent als basis genomen.

De verhoging van het ter beschikking gestelde bedrag voor het Persoonlijk Basis Budget (PBB) van 5.000 naar 6.000 euro per vijf jaar, in samenhang met de in de cao afgesproken mogelijkheid voor werknemers van 58 jaar en ouder om het PBB in te zetten voor 'Vitaal naar de eindstreep' (stoppen met werken) zal naar verwachting leiden tot extra personeelskosten.

Uitbestedingen analyses

De omvang van de meetvraag voor 2023 is van belang bij de bepaling van de benodigde middelen voor het uitbesteden van analyses. Voor de begroting 2023 zal deze post worden geraamd op basis van de opgegeven meetvraag en de ervaringen van de afgelopen jaren.

Investerings

De afgelopen vijf jaar is het aantal gerealiseerde verkooppunten met ruim 50 procent gestegen. Om aan de vraag van de waterschappen te kunnen blijven voldoen, zijn structureel middelen nodig van gemiddeld circa 4 miljoen euro per jaar. Dit betekent een toename van 500.000 euro per jaar voor de reguliere (vervangings)investeringen. Door sterke verbeteringen in technologie en de mogelijkheden om op steeds lagere meetgrenzen te meten en daarmee aan de vraag van de waterschappen te kunnen blijven voldoen, worden technisch steeds geavanceerdere aankopen gedaan. Om deze investeringen op verantwoorde wijze te doen, is veel onderzoek vooraf nodig.

In 2020 is besloten tot het structureel beheren van continue meetopstellingen en meetnetten (sensoren) door AQUON, waarvoor wij een plafond aanhouden van gemiddeld 1,2 miljoen euro per jaar. Tot aanschaf van deze meetopstellingen en -netten wordt pas overgegaan na individuele opdracht daartoe van de betreffende waterschappen.

Daar bovenop verwachten wij dat de vraag van de waterschappen verder zal toenemen, hetgeen zal moeten blijken uit de meerjarenraming van de deelnemende waterschappen. Indien dat in de meerjaren meetvraag zichtbaar wordt, zullen hiervoor additionele investeringen in de begroting worden opgenomen. Vanuit de toenemende baten worden de resources benodigd voor deze toegenomen vraag gefinancierd.

Onderstaande tabel toont een indicatie van het benodigde investeringsbedrag voor 2023:

Investerings Laboratorium		Per jaar Euro
Doorontwikkeling ICT en facilitair		700.000
(Vervangings-) investeringen apparatuur	4.000.000 euro per twee jaar	2.000.000
Sensing		1.000.000
ICT-ondersteuning t.b.v. sensing		200.000
Totaal		3.900.000

Programma eigenaren

Voor de nieuwbouw houden wij het geplande kosten- en investeringsniveau aan zoals opgenomen in de Businesscase Centralisatie.

De investering is omgeven door een aantal onzekerheden en risico's; in het bijzonder betreft dit de reële verwachting dat de meetvraag ook in de komende jaren significant zal groeien. Dit heeft een effect op de scope die de basis vormt voor het bepalen van de pandomvang. Momenteel loopt het bestuurlijke proces om de meerjaren meetvraag en deze scope definitief vast te stellen. Aansluitend zal op basis van het opgestelde projectplan met hierin de benodigde investering separaat afstemming en verantwoording worden afgelegd.

Kostenverdeling

De kosten van de programma's Laboratorium en Eigenaren worden in 2023 verdeeld in overeenstemming met de in de GR AQUON 2018 afgesproken kostenverdeling.

De eenmalige exploitatiekosten naar aanleiding van de centralisatie van AQUON zijn in het programma Eigenaren opgenomen. Deze kosten, die over een aantal jaren zijn geëgaliseerd, worden doorberekend op eenzelfde wijze als de vaste inrichtingskosten van het programma Laboratorium. De opbouw van de bestemmingsreserve wordt hierbij gecontinueerd op basis van de Businesscase Centralisatie.

Sturing en verantwoording

AQUON zal op basis van de uitgangspunten uit deze kaderbrief een begroting 2023 opstellen waarin, naast de twee programmabegrotingen, ook de door de BBVW verplichte paragrafen worden uitgewerkt. Deze verplichte paragrafen worden, indien van toepassing, in de begroting toegelicht.

Vervolgproces

De planning voor de behandeling van deze kaderbrief is als volgt

Advies platform Eigenaren	25 oktober 2021
Dagelijks bestuur	11 november 2021
Algemeen Bestuur	29 november 2021

In de periode oktober 2021 tot februari 2022 zal de meetvraag voor de programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2027 worden opgevraagd bij de deelnemers.

Wateronderzoek en advies

Hoogachtend,
Namens het algemeen bestuur van AQUON,

De voorzitter

A blue ink signature of Piet-Hein Daverveldt, written in a cursive style.

Piet-Hein Daverveldt

De secretaris

A blue ink signature of Jeen Bouma, written in a cursive style.

Jeen Bouma